

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА НА КОНКУРЕНЦИЈАТА

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

за работата на
Комисијата за заштита на конкуренцијата во 2008
година

Март 2009

Содржина

А. Поставеност на Комисијата за заштита на конкуренцијата.....	5
Б. Просторни услови за работа на Комисијата.....	6
В. Конкуренција.....	8
1. Законска рамка.....	8
2. Активности на Комисијата во 2008 година.....	9
2.1. Предмети по кои постанувала Комисијата.....	9
2.1.1 Оценка на договори склучени меѓу претпријатијата.....	10
2.1.2 Злоупотреба на доминантна позиција.....	11
2.1.3.Оцена на концентрациите на претпријатијата.....	13
2.1.4 Прекршочни постапки.....	22
2.2. Анализи во одредени сектори од економијата.....	24
2.3. Дадени мислења од страна на Комисијата.....	29
2.4 Соработка на Комисијата со регулаторни тела и други државни органи.....	32
Г. Државна помош.....	33
1. Вовед и правна рамка.....	33
2. Методолошки принципи.....	33
3. Содржина.....	34
3.1. Донесени одлуки за компатибилна државна помош по години.....	35
3.2. Државна помош по инструменти.....	38
3.3. Мислења од страна на Комисијата.....	39
4.Коментари и заклучоци.....	39
Д. Меѓународна соработка.....	41
1. Проекти.....	41
2. Билатерална и мултилатерална соработка.....	42
Ѓ. Извештај на Комисијата на Европските заедници за напредокот на Република Македонија во 2008 година.....	43
Е. Заклучок.....	45

ПРЕДГОВОР

Еден од најважните инструменти за развој на пазарната економија преку кој се обезбедува економски раст и развој, втемелени на конкурентност и ефикасна алокација на ресурсите е секако обезбедувањето непречена и слободна конкуренција помеѓу учесниците на различните пазари на производи и услуги. Не случајно, обезбедувањето слободна конкуренција на заедничкиот пазар е запишано како темелна вредност на Европската Заедница уште при самото основање на истата и не случајно и во Република Македонија толку многу се инсистира на правилен и забрзан развој на политиката на заштита на конкуренцијата во процесот на нејзиното приближување и интегрирање во Европската Заедница.

Централна улога во заштитата на слободната конкуренција на пазарите во Република Македонија има Комисијата за заштита на конкуренцијата, основана во 2005 година, а врз основа на Законот за заштита на конкуренцијата (Службен весник на РМ бр. 4/05, 70/06 и 22/07). Согласно искуствата од земјите членки на ЕУ, Комисијата е организирана како самостоен и независен државен орган, одговорен за својата работа единствено пред Собранието на Република Македонија и со основна надлежност-откривање, спречување и санкционирање на различните облици на загрозување, спречување и нарушување на конкуренцијата на пазарот. Истовремено, согласно одредбите од Законот за државната помош (Службен весник на РМ бр. 24/03, 70/06 и 55/07), Комисијата за заштита на конкуренцијата е надлежна и за надзор над секој облик на државна помош доделен во Република Македонија, во функција на обезбедување слободна конкуренција и пазарен натпревар ослободен од влијанијата на државниот интервенционизам.

Благодарение на последните измени во правниот систем на Република Македонија кои овозможија изрекување на прекршочни санкции и од страна на државните органи, дојде до значително зајакнување на улогата и позицијата на Комисијата за заштита на конкуренцијата. Комисијата на овој начин доби мошне значаен инструмент за градење на политиката на конкуренција и јакнење на свеста за потребата од заштита на истата. Со ова всушност се дополни правната рамка потребна за правилно дисциплинирање на сите пазарни учесници, бидејќи за вистинска заштита на конкуренцијата покрај усвојувањето на потребните правни норми кои го регулираат однесувањето на пазарните учесници, апсолутно неопходно е и воведувањето и на ефикасен и конзистентен систем на прекршочни санкции во рацете на Комисијата за заштита на конкуренцијата како дел од правната рамка за заштита на конкуренцијата на Република Македонија. Со оглед на правото на тужба пред Управниот суд на Република Македонија како правен лек кој им стои на располагање на сторителите на прекршоци предвидени со Законот за заштита на конкуренцијата, се уште е рано да се зборува за вистинскиот резултат од вака изречените прекршочни санкции и за наплата на изречените глоби. Во секој случај, несомнено е дека новата улога на Комисијата како прекршочен орган придонесе за зголемување на нејзината ефикасност во борбата против различните облици на повреда на конкуренцијата на пазарот. Сепак, место за унапредување на системот на заштита на конкуренцијата сеуште постои, особено во однос на организацијата на постапката која се води

пред Комисијата за заштита на конкуренцијата заради утврдување на евентуални повреди на одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата. Токму затоа, дел од активностите на Комисијата за заштита на конкуренцијата во текот на 2008 година беа носочени и кон анализа на пројавените слабости и оценка на потребните измени на законските акти кои ја сочинуваат правната рамка за функционирање на Комисијата.

Многу значаен сегмент од работата на Комисијата за заштита на конкуренцијата во 2008 година претставуваа и активностите за подигање на свеста за потребата од заштита на конкуренција и за јакнење на “културата” на конкуренција кај различните целни групи, директно или индиректно вклучени во правилното функционирање на националниот систем за заштита на конкуренцијата.

Всушност, како резултат на севкупните активности на Комисијата за заштита на конкуренцијата во 2008 година, произлезе и позитивната оценка на Европската Комисија за напредокот на Република Македонија во подрачјето на политиката на конкуренцијата. Сепак, и во Извештајот на Европската Комисија за напредокот на Република Македонија во 2008 година стои оцената дека место за напредок сеуште има, особено во однос на јакнењето на капацитетот на стручната служба и зголемувањето на финансиската независност на Комисијата.

Во секој случај, Комисијата за заштита на конкуренцијата е задоволна од остварениот обем на активности и постигнатите резултати на полето на заштитата на конкуренцијата во Република Македонија во текот на 2008 година. Изготвувањето на овој годишен извештај, освен што претставува законска обврска согласно член 24 став (5) од Законот за заштита на конкуренцијата, претставува и корисен начин за обезбедување на транспарентност во работењето на Комисијата, како и за обзnanување на работата на Комисијата пред стручната и бизнис јавноста во Република Македонија.

Скопје, март 2009 година

КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА НА КОНКУРЕНЦИЈАТА

Чедомир Краљевски - Претседател
Мевљан Љутфиу - Член
Тодор Зафиров - Член
Ѓорѓи Митрески - Член
Васил Донев - Член

А. Поставеност на Комисијата за заштита на конкуренцијата

Поставеноста на Комисијата за заштита на конкуренцијата е дефинирана со одредбите од дел 3 од Законот за заштита на конкуренцијата (член 24 - 27). Со овие одредби е регулиран статусот на Комисијата за заштита на конкуренцијата, составот, условите за именувањето, разрешувањето и траење на мандатот на претседателот и членовите на Комисијата, начинот на донесување на одлуки, надлежностите на Комисијата и задачите на стручната служба. Со Статутот на Комисијата подетално се уредуваат организацијата, раководењето и постапката за донесување на актите и нивно изменување, програмирање и планирање на работата, финансирање на Комисијата како и други прашања од надлежност на истата. Статутот е донесен на седница на Комисијата одржана на 04.03.2005 година и истиот влезе во сила со денот на неговото донесување.

Со Деловникот за работа се утврдуваат начинот, постапката на работа и одлучувањето, поточно свикнувањето, подготовка и мнозинство за одржување на седници, дневен ред и седници на Комисијата, начинот на гласање. Деловникот е донесен на седница одржана на 10.05.2005 година и истиот се применува од денот на неговото донесување.

Во 2005 година се донесени интерни акти со кои се уредува внатрешната организација и работење на Комисијата и одлуки по определени прашања, а тоа се:

- Правилник за внатрешна организација на Комисијата за заштита на конкуренцијата;
- Правилник за систематизација на работни места во стручната служба на Комисијата;
- Правилник за начинот и постапката на набавки од мала вредност
- Одлука за именување генерален секретар на Комисијата
- Одлука за превземање на службеници во стручната служба
- Одлука за распоредување на државни службеници во стручната служба.

Стручната служба на Комисијата за заштита на конкуренцијата врши управни, стручни и други административно-технички работи. Со стручната служба раководи генерален секретар кој го именува Комисијата на предлог на претседателот или член на Комисијата.

На 31.12.2007 година, бројот на вработени во Комисијата изнесува 23, вклучувајќи ги и Претседателот и двајца членови, кои се професионално ангажирани во работата на Комисијата. Вработените во стручната служба имаат статус на државни службеници. Од вкупно 20 извршители во стручната служба, 17 се со високо образование (од кои 3 се и магистри на правни науки од областа на заштитата на конкуренцијата), 1 со виша и 2 со средна стручна спрема.

И покрај зголемување на бројот на вработени во Комисијата за заштита на конкуренцијата, сепак сметаме дека е потребно континуирано да се зголемува бројот на вработените заради успешно остварување на поставените цели и задачи во поефикасна заштита на конкуренцијата на пазарот.

Средствата за работа на Комисијата се обезбедуваат од Буџетот на РМ.

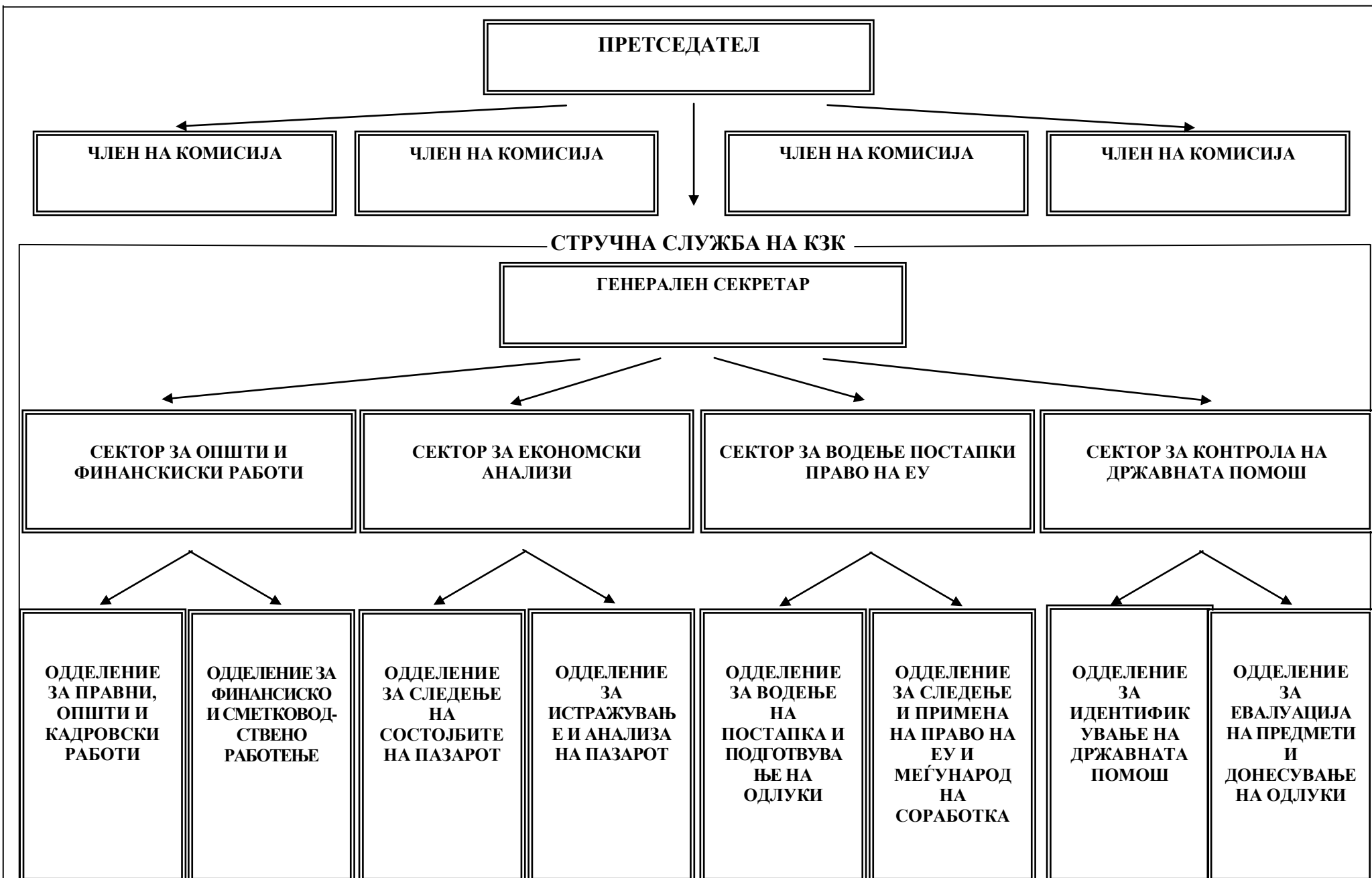
Б. Просторни услови за работа на Комисијата

Недоволниот работен простор се јавува како ограничувачки фактор во работењето и развојот на Комисијата.

Комисијата и во 2008 година работеше во просториите на ул. Даме Груев бр. 1, чекајќи го завршувањето на адаптацијата на просторот во зградата на поранешна Нова Македонија на ул. Мито Хаџивасилев Јасмин бб, што со заклучок на Владата е даден на користење на Комисијата.

Организациска структура на Комисијата за заштита на конкуренцијата

КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА НА КОНКУРЕНЦИЈАТА

V. Конкуренција

1. Законска рамка

Законската рамка во заштитата на конкуренцијата ја сочинува Законот за заштита на конкуренцијата и подзаконските акти потребни за негова примена.

1.1 Закон за заштита на конкуренцијата, донесен на 11 јануари 2005 година, објавен во „Службен Весник на РМ., бр. 04/05. Законот е целосно усогласен со европското право за конкуренција.

- На 30 мај 2006 година е донесен Законот за измени и дополнувања на Законот за заштита на конкуренцијата, објавен во „Службен Весник на РМ., бр. 70/06.
- Исто така на 16 февруари 2007 година е донесен Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на конкуренцијата, објавен во „Службен Весник на РМ., бр.22/07.

1.2. Други акти кои произлегуваат од Законот за заштита на конкуренцијата

Подзаконските акти - уредби, кои според член 52 од Законот, Владата на Република Македонија ги донесе на 20.10.2005 година и кои се објавени во „Службен Весник на РМ., бр. 91/05 на предлог на Комисијата за заштита на конкуренцијата се:

1. Уредба за групно изземање на вертикалните договори за исклучиво право на дистрибуција, селективно право на дистрибуција, исклучиво право на купување и франшизинг;
2. Уредба за групно изземање на хоризонтални договори за истражување и развој;
3. Уредба за групно изземање на хоризонтални договори за специјализација;
4. Уредба за групно изземање на договори за трансфер на технологија, за лиценца или за know-how;
5. Уредба за групно изземање на договори за дистрибуција и сервисирање на моторни возила;
6. Уредба за групно изземање на договори за осигурување;
7. Уредба за договори од мало значење и
8. Уредба за поблиските критериуми за оценка на концентрациите и содржината и формата на известувањето.

1.3. Упатства, насоки и брошури за примена на конкурентското законодавство.

Во текот на 2007 година, Комисијата ги изготви следните упатства, брошури и насоки за примена на конкурентското законодавство:

- Водич за Законот за заштита на конкуренцијата;

- Насоки за дефинирање на релевантен пазар за целите на Законот за заштита на конкуренцијата;
- Насоки за оцена на хоризонталните концентрации за целите на Законот за заштита на конкуренцијата;
- Насоки за начинот на одмерување на глобата изречена согласно член 47 од Законот за заштита на конкуренцијата;
- Насоки за примена на уредбата за групно изземање на договори за дистрибуција и сервисирање на моторни возила;
- Брошура за видовите на ограничувања на конкуренцијата согласно Законот за заштита на конкуренцијата;
- Брошура за контрола на концентрациите согласно Законот за заштита на конкуренцијата;
- Брошура за уредбата за групни изземања на вертикални договори;
- Брошура за договори од мало значење.

Во текот на 2008 година, Комисијата ги изготви следните насоки за примена на конкурентското законодавство:

- Насоки за оцена на вертикалните и конгломератни концентрации и
- Насоки за примена на член 7 став 3 од Законот за заштита на конкуренцијата во врска со член 11 од Законот за заштита на конкуренцијата.

2. Активности на Комисијата во 2008 година

2.1. Предмети по кои постапувала Комисијата

Законот утврдува три основни облици на дејствување на претпријатијата со кои може да се спречи, ограничи или наруши конкуренцијата на пазарот. Тоа се: забранети договори, злоупотреба на доминантна позиција и забранети концентрации. Согласно ова, делокругот на Комисијата, во потесна смисла на зборот, ги опфаќа следните основни подрачја:

- оцена на договорите помеѓу претпријатијата;
- спречување и отстранување на злоупотребата на доминантната позиција на претпријатијата и
- контрола на концентрациите на претпријатијата.

Постапките во наведените подрачја се водат како управни постапки пред Комисијата.

Број на поведени и завршени постапки пред Комисијата во 2008 година

Постапки	Забранети договори	Злоупотреба на доминантна позиција	Концентрации
Број на поведени постапки	3	2	29
Број на завршени постапки	/	3	28

2.1.1 Оцена на договори склучени меѓу претпријатијата

Согласно Законот за заштита на конкуренцијата, забранети се сите договори склучени помеѓу претпријатија, сите одлуки на здруженија на претпријатија, како и секоја договорена практика кои произведуваат дејство на територијата на Република Македонија, а чија цел или последица е спречување, ограничување или нарушување на конкуренцијата. Ваквата забрана особено се однесува на оние договори, одлуки односно договорени практики чија што цел, односно последица е

- директно или индиректно фиксирање на куповните или продажните цени или некои други услови на тргување;

- ограничување или контролирање на производството, пазарот, техничкиот развој или инвестициите;

- поделба на пазарот или изворите на снабдување;

- примена на различни услови за исти или слични правни работи со други трговски партнери со што овие ги ставаат во понеповолна конкурентска позиција, и

- условување на склучувањето на договорите со прифаќање од другите договорни обврски, што по својата природа или согласно со трговските обичаи не се во врска со предметот на договорот.

Од друга страна, договорите, одлуките, односно договорените практики кои што имаат за цел, односно последица спречување, ограничување или нарушување на конкуренцијата, но кои не содржат вакви тешки ограничувања на конкуренцијата можат да бидат изземени од примената на член 7 став 1 од Законот за заштита на конкуренцијата (со т.н индивидуални изземања) доколку придонесуваат за унапредување на производството или дистрибуцијата на добрата или услугите или за промовирање на техничкиот или економскиот развој, под услов од тоа да имаат сразмерна корист и потрошувачите, со нив да не им се наметнуваат на засегнатите претпријатија, ограничувања кои не се неопходни за постигнување на ваквите цели и доколку со ваквите договори, одлуки односно договорени практики не се елиминира во значителен обем конкуренцијата за производите кои се во прашање.

Покрај ваквите индивидуални изземања (кога секој конкретен договор посебно и детално се анализира и оценува од страна на Комисијата за заштита на конкуренцијата), македонскиот систем на заштита на конкуренцијата познава и т.н. групни изземања на точно определени категории на договори, и тоа:

- вертикални договори за исклучиво право на дистрибуција, селективно право на дистрибуција, исклучиво право на купување и франшизинг;

- хоризонтални договори за истражување и развој или за специјализација;

- договори за трансфер на технологија, за лиценца или за know-how;

- договори за дистрибуција или сервисирање на моторни возила и

- договори за осигурување.

Групното изземање на овие категории на договори се врши врз основа на соодветни уредби донесени од Владата на Република Македонија во 2005 година.

Во 2008 година, Комисијата по службена должност поведе 3 постапки за утврдување на постоење на забранет договор. Сите 3 постапки се однесуваат на забрането фиксирање на цени.

2.1.2 Злоупотреба на доминантна позиција

Согласно член 14 од Законот забранета е секоја злоупотреба на доминантна позиција од едно или повеќе претпријатија на релевантниот пазар или негов суштински дел. Овој член во ставот 2 дава 6 особени случаи кои претставуваат злоупотреба на доминантната позиција:

- директно или индиректно наметнување на нефер куповни или продажни цени или други нефер услови на тргување
- ограничување на производството, пазарите или техничкиот развој на штета на потрошувачите
- примена на различни услови за исти или слични правни работи со други трговски партнери, со што се ставаат во понеповолна конкурентска позиција;
- условување на склучување договори со прифаќање од другите договорни страни дополнителни обврски, што по својата природа или согласно со трговските обичаи, не се во врска со предметот на договорот;
- одбивање да се тргува или поттикнување и барање од други претпријатија или здруженија на претпријатија да не купуваат или продаваат производи или услуги на некое определено претпријатие, со намера на нечесен начин да му нанесат штета на тоа претпријатие и
- одбивање да му се овозможи пристап во сопствената мрежа или други инфраструктурни објекти на друго претпријатие за соодветен надомест, под услов без ваквото истовремено користење, другото претпријатие, заради правни или фактички причини да биде оневозможено да дејствува како конкурент на доминантното претпријатие.

По основ на злоупотребата на доминантната позиција во текот на 2008 година Комисијата донесе 3 решенија во три постапки. Од нив, две се поведени по службена должност и една по барање на странка.

1. Постапка за утврдување на злоупотреба на доминантна позиција од страна на БУТЕЛ акционерско друштво за погребни и придружни активности – Скопје при обезбедување на комунални услуги на градските гробишта **Решение на Комисијата бр. 07-50/1 од 18.01.2008 година**

Комисијата за заштита на конкуренцијата поведе постапка против БУТЕЛ акционерско друштво за погребни и придружни активности - Скопје заради утврдување на евентуално постоење на злоупотреба на доминантна позиција на пазарот на обезбедување комунални услуги на градските гробишта на подрачјето на Град Скопје.

Во постапката Комисијата на 10.12.2008 година донесе решение со кое:

1. **Се утврдува дека** БУТЕЛ акционерско друштво за погребни и придружни активности-Скопје како единствено претпријатие кое стопанисува со градските гробишта на подрачјето на градот Скопје, има доминантна позиција на пазарот на обезбедување комунални услуги на градските гробишта на подрачјето на градот Скопје, и истата ја злоупотребува на начин што:
 - на правните лица регистрирани за изградба на надгробни споменици неоправдано им наплатава 1.400,00 денари + ДДВ на име одржување-чистење (комунална хигиена), како одделна ставка во надоместот за комунални услуги на гробиштата.

2. **Му се забранува** на БУТЕЛ акционерско друштво за погребни и придружни активности – Скопје да им наплатува на правните лица регистрирани за изградба на надгробни споменици надомест за одржување-чистење (комунална хигиена).

2. Постапка за утврдување на злоупотреба на доминантна позиција од страна на Јавното претпријатие за комунални дејности „КОМУНАЛЕЦ,, Струмица при вршење на дејноста одржување на гробови, гробишта и давање на погребални услуги

Решение на Комисијата бр. 07-92 од 10.12.2008 година

Комисијата за заштита на конкуренцијата по службена должност, врз основа на сопствени сознанија, поведе постапка против Јавното претпријатие за комунални дејности „КОМУНАЛЕЦ,, Струмица, заради утврдување на злоупотреба на доминантна позиција согласно член 14 од Законот за заштита на конкуренција.

Во постапката Комисијата на 10.12.2008 година донесе решение со кое:

1. **Се утврдува** дека Јавното претпријатие за комунални дејности „КОМУНАЛЕЦ,, Струмица со седиште на ул. 24-ти Октомври бр.2, 2400 Струмица, како единствено претпријатие на територијата на општина Струмица кое врши комунална дејност од јавен интерес, има доминантна позиција на пазарот на одржување на гробови, гробишта и давање на погребални услуги на територијата на општина Струмица и истата ја злоупотребува на начин што на правните и физичките лица кои вршат изградба на надгробни споменици во гробиштата со кои тоа стопанисува, неоправдано им наплатува 4.500,00 денари (со ДДВ) на име надомест за режиски трошоци за изградба на надгробен споменик, што е спротивно на одредбата од член 14 став (2) точка 1) од Законот за заштита на конкуренцијата.

2. **Времетраењето** на злоупотребата од точка 1) од ова Решение е од 17.07.2006 година до денот на донесување на ова Решение.

3. **Се забранува** Јавното претпријатие за комунални дејности „КОМУНАЛЕЦ,, Струмица да наплатува 4.500,00 денари (со ДДВ) како надомест за режиски трошоци за изградба на надгробен споменик.

4. **Се наложува** Јавното претпријатие за комунални дејности „КОМУНАЛЕЦ,, Струмица да го утврди надоместот за трошоци за изградба на надгробен споменик односно користење на инфраструктурата на гробиштата од страна на каменорезачите согласно реалните трошоци за користење на инфраструктурата на гробиштата.

5. **Се утврдува** дека Јавното претпријатие за комунални дејности „КОМУНАЛЕЦ,, Струмица како единствено претпријатие на територијата на општина Струмица кое врши комунална дејност од јавен интерес, има доминантна позиција на пазарот на одржување на гробови, гробишта и давање на погребални услуги на територијата на општина Струмица, и истата ја злоупотребува на начин што наплатува надомест за солидарен погреб и погребална опрема и го условува користењето на солидарен погреб и погребална опрема со плаќање на сметките за комунални услуги, што е спротивно на одредбата член 14 став (2) точка 2) и 4) од Законот за заштита на конкуренцијата.

6. **Времетраењето** на злоупотребата од точка 5) од ова Решение е од влегувањето на сила на Законот за заштита на конкуренцијата (“Службен весник на Република Македонија” бр. 04/05) на 25.01.2005 година до денот на донесување на ова решение.

7. **Му се забранува** на Јавното претпријатие за комунални дејности „КОМУНАЛЕЦ,, Струмица да наплатува надомест за солидарен погреб и погребална опрема и

8. **Му се наложува** на Јавното претпријатие за комунални дејности „КОМУНАЛЕЦ,, Струмица да престане да наплатува надомест за покривање на трошоци поврзани со давање на погребални услуги и погребална опрема, во рокот предвиден со член 47 став (2) од Законот за гробишта и погребални услуги (“Службен весник на Република Македонија” бр. 86/08).

3. Постапка за утврдување на злоупотреба на доминантна позиција од страна на Македонски Телеком А.Д. Скопје

Решение на Комисијата бр. 07-387/4 од 10.12.2008 година

Комисијата за заштита на конкуренцијата на 10.12.2008 година донесе решение со кое:

1. Барањето за поведување на постапка поднесено од страна на Фокуснет ДОО Штип против Македонски Телеком А.Д. Скопје за злоупотреба на доминантна позиција на пазарот, **делумно се уважува.**

2. **Се утврдува** дека Македонски Телеком А.Д. Скопје како единствен јавен телекомуникациски оператор во Република Македонија во периодот од 01.09.2001 до 18.12.2002 година ја злоупотребил доминантната позиција на пазарот на начин што на давателот на јавна телекомуникациска услуга-Фокуснет ДОО Штип, навремено не му овозможил непречено користење на телекомуникациски услуги-интернет услуги на подрачјето на градовите Велес, Куманово, Кочани и Прилеп, без за тоа да постојат сериозни причини што би го оправдале таквото однесување, со што го загрози работењето на Фокуснет ДОО Штип како конкурентско претпријатие во обавувањето на таа дејност на пазарот во Република Македонија, што е спротивно на одредбите од член 25 став 8 точка 1 од Законот против ограничувањата на конкуренцијата.

2.1.3.Оцена на концентрациите на претпријатијата

Глава трета од Законот се однесува на контрола на концентрациите.

Согласно член 16 од Законот Учесниците во концентрацијата (во натамошниот текст: учесници) се должни да ја известат Комисијата за концентрацијата доколку настанува промена во контролата на долгорочни основи и доколку:

- 1) Заедничкиот вкупен годишен приход на сите претпријатија учесници остварен со продажба на стоки и/или услуги на светскиот пазар, го надминува износот од 10 милиони евра во денарска против вредност по курсот на денот на составување на годишната пресметка, остварен во деловната година што и претходи на концентрацијата при што најмалку еден учесник мора да биде регистриран во Република Македонија или
- 2) заедничкиот вкупен годишен приход на сите претпријатија учесници, остварен со продажба на стоки и/или услуги во Република Македонија, го надминува износот од 2,5 милиони евра во денарска противвредност по курсот на денот на составување на

годишната пресметка, остварен во текот на деловната година што и претходи на концентрацијата или

- 3) учеството на пазарот на еден од учесниците изнесува повеќе од 40% или вкупното учество на учесниците на пазарот изнесува повеќе од 60%.

Комисијата веши оценка на пријавените концентрации и донесува решение со кое утврдува дали пријавентата концентрација е во согласност или не е во согласност со Законот.

Во 2008 година до Комисијата беа поднесени 29 известувања за концентрации, а беа донесени 28 решенија. Од нив во 27 решенија е утврдено дека концентрациите се во согласност со Законот, односно се одобрени, при што едно одобрување на концентрација беше условно со наложување на услови и обврски, а со едно решение се утврди дека предметната концентрација не потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата.

Постапки по однос на поднесени известувања за концентрации во 2008 год.

Број на поднесени известувања	29
Донесени решенија - вкупно	28
- Одобрени концентрации (е во согласност со Законот)	26
- Условно одобрени концентрации	1
- Забранети концентрации (не е во согласност со Законот)	/
- Концентрацијата не потпаѓа под одредбите на Законот	1

1. Оценка на концентрација помеѓу Групација Виатор и Вектор, д.д. Љубљана, Република Словенија и Траншпед, д.о.о. Скопје Македонија Решение на Комисијата бр. 07-84/4 од 15.02.2008 година

По добиеното известување за концентрација Комисијата на 15.02.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата Групација Виатор и Вектор, д.д. Љубљана, Република Словенија и Траншпед, д.о.о. Скопје Македонија иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот

2. Оценка на концентрација помеѓу UNIQA International Beteioligungs GmbH Р.Австрија и СИГАЛ ХОЛДИНГ Тирана, Р.Албанија Решение на Комисијата бр.07-30/4 од 15.02.2008 година

По добиеното известување за концентрација Комисијата на 15.02.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата UNIQA International Beteioligungs GmbH Р.Австрија и СИГАЛ ХОЛДИНГ Тирана, Р.Албанија иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на

негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот

**3. Оцена на концентрација помеѓу Централна Кооперативна Банка АД Софија, Република Бугарија и Силекс Банка АД Скопје, Република Македонија
Решение на Комисијата бр. 07-59/9 од. 11.03.2008 година**

По добиеното известување за концентрација Комисијата на 11.03.2008 год. донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Централна Кооперативна Банка АД Софија, Република Бугарија и Силекс Банка АД Скопје, Република Македонија иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

**4. Оцена на Концентрација помеѓу Euroins Insurance Group, Република Бугарија и Макошпед Осигурување АД Скопје Република Македонија
Решение на Комисијата бр. 07-89/5 од. 11.03.2008 година**

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 11.03.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата Euroins Insurance Group, Република Бугарија и Макошпед Осигурување АД Скопје Република Македонија, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

**5. Оцена на Концентрација помеѓу ДУКАТ млечна индустрија акционерско друштво Загреб, Република Хрватска и Друштво за преработка на млеко и млечни производи ИДЕАЛ ШИПКА експорт-импорт ДОО Битола, Република Македонија
Решение на Комисијата бр. 07-16/5 од. 21.03.2008 година**

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 21.03.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу претпријатијата ДУКАТ млечна индустрија акционерско друштво Загреб, Република Хрватска и Друштво за преработка на млеко и млечни производи ИДЕАЛ ШИПКА експорт-импорт ДОО Битола, Република Македонија, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

6. Оцена на концентрација помеѓу Акционерско друштво за млеко и млечни производи ИМЛЕК Белград, Република Србија и Акционерско друштво индустрија за млеко и млечни производи и сокови „МЛЕКАРА“ ИМБ Битола, Решение на Комисијата бр. 07-54/3 од 21.03.2008 година

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 21.03.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Акционерско друштво за млеко и млечни производи ИМЛЕК Белград, Република Србија и Акционерско друштво индустрија за млеко и млечни производи и сокови „МЛЕКАРА“ ИМБ Битола иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

7. Оцена на концентрација помеѓу Акционерско друштво за млеко и млечни производи ИМЛЕК Белград, Република Србија и Друштво за производство, услуги и трговија БУЧЕН КОЗЈАК ДОО Куманово, Решение на Комисијата бр. 07-73/3 од 21.03.2008 година

По добиеното известување за концентрација Комисијата на 21.03.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата Акционерско друштво за млеко и млечни производи ИМЛЕК Белград, Република Србија и Друштво за производство, услуги и трговија БУЧЕН КОЗЈАК ДОО Куманово, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

8. Оцена на концентрација помеѓу КЕЈБЛТЕЛ ДООЕЛ Скопје, Скопје од една страна и трговските радиодифузни друштва – оператори на кабелска мрежа: КТВ МДС ДОО Скопје; КТВ МЕДИА ДОО Скопје; КТВ ГИВ ДОО Гостивар, КТВ Г-ОН ДООЕЛ Дебар; КТВ КАЛЕ 2001 ДОО Кичево; КТВ Градска Кабловска Телевизија ДООЕЛ Струга; КТВ Г-КАТВ ДООЕЛ Струга; КТВ АЛТРА САТ 2000 ДООЕЛ Охрид; КТВ БО НЕТ ДООЕЛ Прилеп; КТВ ЕВРОСТИЛ ДООЕЛ Крива Паланка, од друга страна, Решение на Комисијата бр. 07-4/6 од 01.04.2008 година

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 01.04.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу КЕЈБЛТЕЛ ДООЕЛ Скопје, Скопје од една страна и трговските радиодифузни друштва – оператори на кабелска мрежа: КТВ МДС ДОО Скопје КТВ МЕДИА ДОО Скопје; КТВ ГИВ ДОО Гостивар, КТВ Г-ОН ДООЕЛ Дебар; КТВ КАЛЕ 2001 ДОО Кичево; КТВ Градска Кабловска Телевизија ДООЕЛ Струга; КТВ Г-КАТВ

ДООЕЛ Струга; КТВ АЛТРА САТ 2000 ДООЕЛ Охрид; КТВ БО НЕТ ДООЕЛ Прилеп; КТВ ЕВРОСТИЛ ДООЕЛ Крива Паланка, од друга страна, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

9. Оцена на концентрација помеѓу Moonlight Capital SA Луксембург и Мигрос Турк Тикарет А.С. Истанбул, Турција
Решение на Комисијата бр. 07-169/5 од 10.04.2008 година

По добиеното известување за концентрација Комисијата на 10.04.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Moonlight Capital SA Луксембург и Мигрос Турк Тикарет А.С. Истанбул, Турција иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

10. Оцена на концентрација помеѓу лицето Благој Механџиски и ПЗО Градска Аптека СКОПЈЕ Скопје
Решение на Комисијата бр. 07-33/9 од 10.04.2008 година

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 10.04.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Благој Механџиски и ПЗО Градска Аптека СКОПЈЕ Скопје не потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата.

11. Оцена на концентрација помеѓу ХВБ Капитал Партнерс АГ, Минхен, Сојузна Република Германија и КомТрејд Група Б.В Ротердам, Холандија
Решение на Комисијата бр. 07-3152/6 од 15.05.2008 година

По добиеното известување за концентрација Комисијата на 15.05.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу ХВБ Капитал Партнерс АГ, Минхен, Сојузна Република Германија и КомТрејд Група Б.В Ротердам, Холандија иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

12. Оценка на концентрација помеѓу Ингра д.д. Загреб, Република Хрватска и АДГ Маврово, Скопје, Република Македонија,
Решение на Комисијата бр. 07-153/10 од 15.05.2008 година

По добиеното известување за концентрација Комисијата на 15.05.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Ингра д.д. Загреб, Република Хрватска и АДГ Маврово, Скопје, Република Македонија, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

**13. Оценка на концентрација помеѓу Финансиа Груп АД, Софија, Република Бугарија и брокерската куќа Еуро Брокер АД Скопје, Република Македонија
Решение на Комисијата бр. 07-198/4 од 15.05.2008 година**

По добиеното известување за концентрација Комисијата на 15.05.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Финансиа Груп АД, Софија, Република Бугарија и брокерската куќа Еуро Брокер АД Скопје, Република Македонија, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

**14. Оценка на концентрација помеѓу Фолксваген АГ, Волфсбург, Германија и Сканиа АБ, Шведска
Решение на Комисијата бр. 07-221/3 од 15.05.2008 година**

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 15.05.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Фолксваген АГ, Волфсбург, Германија и Сканиа АБ, Шведска иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

**15. Оценка на концентрација помеѓу Westinghouse Air Brake Technologies Corporation (“Вабтек Корпорација”), Пенсилванија, Соединети Американски Држави и Поли С.п.А Република Италија
Решение на Комисијата бр. 07-250/3 од 10.06.2008 година**

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 10.06.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Westinghouse Air Brake Technologies Corporation (“Вабтек Корпорација”), Пенсилванија, Соединети Американски Држави и Поли С.п.А Република Италија иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

**16. Оценка на концентрација помеѓу Demir-Halk Bank (Netherland) N.V., Кралство Холандија и Извозна и Кредитна Банка АД Скопје, Република Македонија
Решение на Комисијата бр. 07-282/3 од 27.06.2008 година**

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 27.06.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Demir-Halk Bank (Netherland) N.V., Кралство Холандија и Извозна и Кредитна Банка АД Скопје, Република Македонија иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

**17. Оценка на концентрација помеѓу Цементарница УСЈЕ АД Скопје, и Друштво за производство, градежништво, трговија и услуги РУДМАК ДООЕЛ Скопје,
Решение на Комисијата бр. 07-164/5 од 27.06.2008 година**

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 27.06.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Цементарница УСЈЕ АД Скопје, и Друштво за производство, градежништво, трговија и услуги РУДМАК ДООЕЛ Скопје, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

**18. Оценка на концентрација помеѓу Mars Incorporated, САД и Wm.Wrigley Jr. Company, САД
Решение на Комисијата бр. 07-287/3 од 25.07.2008 година**

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 25.07.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Mars Incorporated, САД и Wm.Wrigley Jr. Company, САД иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

**19. Оценка на концентрација помеѓу Друштво за трговија и застапување ФАРМА КОРП ДОО Скопје и Приватна здравствена установа Градска Аптека СКОПЈЕ Скопје
Решение на Комисијата бр. 07-310/5 од 27.08.2008 година**

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 27.08.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Друштво за трговија и застапување ФАРМА КОРП ДОО Скопје и и Приватна здравствена установа Градска Аптека СКОПЈЕ Скопје иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за

последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

20. Оцена на концентрација помеѓу Basildon Holdings S.a.r.l, Луксембург и Euroins Insurance Group, Република Бугарија
Решение на Комисијата бр. 07-332/4 од 22.09.2008 година

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 22.09.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Basildon Holdings S.a.r.l, Луксембург и Euroins Insurance Group, Република Бугарија, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

21. Оцена на концентрација помеѓу Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Австрија и Инвестбанка АД Скопје, Република Македонија
Решение на Комисијата бр. 07-331/7 од 22.09.2008 година

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 22.09.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Австрија и Инвестбанка АД Скопје, Република Македонија, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

22. Оцена на концентрација помеѓу Дојче Телеком АГ (Deutsche Telekom AG), Сојузна Република Германија и Грчка Телекомуникациска Организација С.А. (OTE S.A.), Република Грција,
Решение на Комисијата бр. 07-342/21 од 16.10.2008 година

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 16.10.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Дојче Телеком АГ (Deutsche Telekom AG), Сојузна Република Германија и Грчка Телекомуникациска Организација С.А. (OTE S.A.), Република Грција, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот и притоа се наложи Дојче Телеком АГ да ги исполни „Обврските спрема Комисијата за заштита на конкуренцијата согласно со одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата во врска со предложеното стекнување на директна контрола врз ОТЕ С.А. од страна на Дојче Телеком АГ“, доставени со допис бр. 07-342/20 од 09.10.2008 година, а со цел да се постигне дека концентрацијата е во согласност со одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата.

**23. Оценка на концентрација помеѓу Порше аутомобил холдинг СЕ Сојузна Република Германија и Фолксваген АГ, Сојузна Република Германија,
Решение на Комисијата бр. 07-359/4 од 16.10.2008 година**

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 16.10.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Порше аутомобил холдинг СЕ Сојузна Република Германија и Фолксваген АГ, Сојузна Република Германија, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

**24. Оценка на концентрација помеѓу Fiction Production Holding B.V., Amsterdam, Холандија и КЕЈБЛТЕЛ ДООЕЛ Скопје, Република Македонија
Решение на Комисијата бр. 07-350/4 од 16.10.2008 година**

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 16.10.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Fiction Production Holding B.V., Amsterdam, Холандија и КЕЈБЛТЕЛ ДООЕЛ Скопје, Република Македонија, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

**25. Оценка на концентрација помеѓу Аустриан Гаминг Индустриес ГмбХ (Austrian Gaming industries GmbH), Австрија и Друштвото за туризам, угостителство и услуги МАСТЕРБЕТ ДООЕЛ Скопје,
Решение на Комисијата бр. 07-358/4 од 16.10.2008 година**

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 16.10.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Аустриан Гаминг Индустриес ГмбХ (Austrian Gaming industries GmbH), Австрија и Друштвото за туризам, угостителство и услуги МАСТЕРБЕТ ДООЕЛ Скопје, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

**26. Оценка на концентрација помеѓу КЕЈБЛТЕЛ ДООЕЛ Скопје, и М и М ЗУМ ЕЛЕКТРОНИК ДООЕЛ Куманово
Решение на Комисијата бр. 07-380/3 од 16.10.2008 година**

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 16.10.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу КЕЈБЛТЕЛ ДООЕЛ Скопје и М и М ЗУМ

ЕЛЕКТРОНИК ДООЕЛ Куманово, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

27. Оцена на концентрација помеѓу ТЕВА фармацевтикал Индустрис Лтд. (TEVA Pharmaceutical Industries Ltd) Израел и БАРР фармацевтикалс Инк. (BARR Pharmaceuticals Inc.) САД

Решение на Комисијата бр. 07-402/6 од 28.11.2008 година

По добиеното известување за концентрација, Комисијата на 28.11.2008 година донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу ТЕВА фармацевтикал Индустрис Лтд. (TEVA Pharmaceutical Industries Ltd) Израел и БАРР фармацевтикалс Инк. (BARR Pharmaceuticals Inc.) САД, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

28. Оцена на концентрација помеѓу Фиат Групп Аутомобилес С.п.А Италија и Застава аутомобили АД, Србија

Решение на Комисијата бр. 07-415/4 од 10.12.2008 година

По добиеното известивање за концентрација Комисијата на 10.12.2008 год донесе решение со кое утврди дека концентрацијата помеѓу Фиат Групп Аутомобилес С.п.А Италија и Застава аутомобили АД, Србија, иако потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците и е во согласност со одредбите на Законот.

2.1.4 Прекршочни постапки

Согласно Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на конкуренцијата, донесен на 16 февруари 2007 година, Комисијата за заштита на конкуренција е надлежен прекршочен орган кој води прекршочна постапка и изрекува прекршочни санкции. За водење на прекршочна постапка се формира Комисија за прекршочни работи, во рамките на стручната служба на Комисијата.

Согласно ова свое овластување Комисијата во 2008 година водеше 5 прекршочни постапки во кои изрече глоба против правни лица.

Изречена глоба во 2008 година

Претпријатие	Изречена глоба во денари	Вид на прекршок
Т-Мобиле Македонија	251.743.112,00	Злоупотреба на домин. позиција
Космофон Услуги на мобилна телефонија АД Скопје	15.267.956,00	Злоупотреба на домин. позиција
АД Електростопанство на Македонија Скопје	83.058.817,00	Злоупотреба на домин. позиција
Македонски Телеком АД - Скопје	145.747.874,00	Злоупотреба на домин. позиција
Бутел АД	1.129.679,00	Злоупотреба на домин. позиција
вкупно	496.947.438,00	

1. Вкупно изречена глоба во 2008год. = 8.093.606 евра
2. Највисока изречена казна во 2008 год.= 4.100.000 евра (Т-Мобиле Македонија)

Прекршочни постапки поведени по завршена управна постапка:

1. КЗК Против Т-Мобиле Македонија Решение бр. 09-98/ од 15.02.2008 година

По донесено решение во управна постапка (Решение бр. 07-8/13 од 07.09.2007 година) КЗК поведе прекршочна постапка против **Т-Мобиле Македонија** и му изрече глоба во висина од 251.743.112,00 денари (4.100.000,00 евра).

Против наведеното решение на Комисијата поднесена е тужба пред Управниот суд на Република Македонија од страна на Т-Мобиле Македонија. Постапката по управниот спор е во тек.

2. КЗК Против Космофон Услуги на мобилна телефонија АД Скопје Решение бр. 09-1/4 од 15.02.2008 година

По донесено решение во управна постапка (Решение бр. 07-82/7 од 07.09.2007 година) КЗК поведе прекршочна постапка против **Космофон Услуги на мобилна телефонија АД Скопје**, и му изрече глоба во висина од 15.267.956,00 денари (248.664,00 евра).

Против наведеното решение на Комисијата поднесена е тужба пред Управниот суд на Република Македонија од страна на Космофон Услуги на мобилна телефонија. Постапката по управниот спор е во тек.

3. КЗК Против АД Електростопанство на Македонија Скопје Решение бр. 09-133/4 од 11.03.2008 година

По донесено решение во управна постапка (Решение бр. 07-242/7 од 07.09.2007 година) КЗК поведе прекршочна постапка против **АД Електростопанство на Македонија Скопје**, и му изрече глоба во висина од 83.058.817,00 денари (1.352.750,00 евра).

Против наведеното решение на Комисијата поднесена е тужба пред Управниот суд на Република Македонија од страна на АД Електростопанство на Македонија-Скопје. Постапката по управниот спор е во тек.

4. КЗК Против Македонски Телеком АД - Скопје **Решение бр. 09-167/5 од 27.06.2008 година**

По донесено решение во управна постапка (Решение бр.03-2/30 од 07.09.2007 година) КЗК поведе прекршочна постапка против Македонски Телеком АД – Скопје и му изрече глоба во висина од 145.747.874,00 денари (2.373.744,00 евра).

Против наведеното решение на Комисијата поднесена е тужба пред Управниот суд на Република Македонија од страна на Македонски Телеком АД - Скопје. Постапката по управниот спор е во тек.

5. КЗК Против Бутел АД **Решение бр. 09-274/5 од 04.11.2008 година**

По донесено решение во управна постапка (Решение бр. 07-50/1 од 18.01.2008 година) КЗК поведе прекршочна постапка против БУТЕЛ Акционерско друштво за погребни и придружни активности-Скопје и му изрече глоба во висина од 1.129.679,00 денари (18.399,00 евра).

Против наведеното решение на Комисијата поднесена е тужба пред Управниот суд на Република Македонија од страна на БУТЕЛ Акционерско друштво за погребни и придружни активности-Скопје. Постапката по управниот спор е во тек.

2.2 Анализи во одредени сектори од економијата

Комисијата за заштита на конкуренцијата ги следеше состојбите на пазарот во Република Македонија и изврши анализа за остварувањето и развојот на конкуренцијата во следните сектори:

- 2.2.1) Следење на состојбите и анализа на телекомуникацискиот сектор
- 2.2.2) Следење на состојбите и анализа на енергетскиот сектор
- 2.2.3) Следење на состојбите и анализа на банкарскиот сектор

2.2.1) Следење на состојбите и анализа на телекомуникацискиот сектор

Во текот на 2008 година, Комисијата за заштита на конкуренцијата презеде низа мерки за заштита на конкуренцијата на пазарите на електронски комуникации. Комисијата донесе три решенија во прекршочна постапка врз основа на управни решенија со кои се утврдува повреда на одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата. Вкупно изречената прекршочна санкција-глоба во прекршочните постапки изнесува над десет милиони евра.

Комисијата донесе одлука за оценка на концентрацијата помеѓу Дојче Телеком АГ (*Deutsche Telekom AG*), Сојузна Република Германија и Грчка Телекомуникациска Организација С.А. (*OTE S.A.*), Република Грција. Во предметната одлука Комисијата утврди дека иако концентрацијата потпаѓа под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, истата нема да има за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната

конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците. Притоа, одобрувањето на концентрацијата беше условено со исполнувањето на обврските преземни од страна на Дојче Телеком АГ спрема Комисијата за заштита на конкуренцијата согласно со одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата во врска со предложеното стекнување на директна контрола врз ОТЕ С.А.

Комисијата за заштита на конкуренцијата во два наврати донесе заклучок за одбивање на барање за поведување на постапка заради немање на услови за поведување на постапка, согласно одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата.

Во рамките на своите надлежности, Комисијата за заштита на конкуренцијата постапува по шест барања за поведување постапка заради сторена злоупотреба на доминантна позиција поднесени од претпријатија активни на пазарите од телекомуникацискиот сектор. Дополнитено, Комисијата поведе една постапка за утврдување на евентуално постоење на злоупотреба на доминантна позиција. Утврдувањето на фактичката состојба во овие горе-споменатите случаи е во тек.

Согласно Меморандумот за соработка во областа на заштитата на конкуренцијата на пазарите на електронските комуникации, Комисијата за заштита на конкуренцијата тесно соработуваше со Агенцијата за електронски комуникации. Покрај редовните консултации со регулаторот за прашања поврзани со тековните работи на Комисијата во овој сектор, остварена беше и соработка во спроведувањето на постапката за доделување на одобрение за користење на радиофреквенции во надлежност на Агенцијата за електронски комуникации. Во таа насока, претставници од Комисијата беа членови на: Комисијата за спроведување на постапка за јавен тендер со претквалификација за избор на давател на универзална услуга, како и на двете Комисии за спроведување на јавен тендер за избор на најповолен понудувач за доделување на одобренија за користење на радиофреквенции за обезбедување на јавни мобилни комуникациски мрежи и услуги од третата генерација (3G), при што одобренија добија Космофон услуги на мобилна телефонија АД Скопје и Т-Мобиле Македонија.

2.2.2) Следење на состојбите и анализа на енергетскиот сектор

Почнувајќи од 2007 година и во текот на цела 2008 година Комисијата за заштита на конкуренцијата постојано ги следи и анализира случувањата во енергетскиот сектор, како еден од најважните сектори.

При донесувањето на Законот за изменување и дополнување на Законот за енергетика, Комисијата достави мислење по Предлог на Закон за изменување и дополнување на Законот за енергетика.

Комисијата за заштита на конкуренцијата во своето мислење наведе дека Предлогот на Законот за изменување и дополнување на Законот за енергетика врши усогласување на законодавството на Република Македонија со одредбите содржани во Договорот за основање на енергетска заедница од 19 мај 2005 година чиј потписник е и Република Македонија.

Имено, заради имплементација на Договорот и остварување на задачите на Енергетската заедница, Предлог-Законот предвидува една суштинска измена со која потрошувачите директно поврзани на преносната мрежа од тарифни стануваат квалификувани потрошувачи, односно потребната електрична енергија ја набавуваат на пазарот.

Со ова се врши либерализација во секторот на енергетиката и тоа во делот на снабдување на потрошувачите кои се директно поврзани на преносниот систем. Операторот на електроенергетскиот систем веќе не врши и функција на снабдувач, односно одделена е мрежата од давањето на услуги. Со ова се избегнува проблемот дека доколку оној што ја поседува мрежата продолжи да дава и услуги секогаш ќе има мотив да настојува да ја зачува и својата монополска позиција во снабдувањето.

Во однос на Предлог законот заради запазување на принципите на транспарентност, не-дискриминација и еднаков пристап на сите домашни и странски правни лица при увозот на електрична енергија, Комисијата за заштита на конкуренцијата предложи во член 77 став (1) од Законот за енергетика по првата реченица да се додаде реченицата:

“Снабдувачот со електрична енергија на тарифни потрошувачи на големо потребното количество на моќност и електрична енергија го откупува од други производители на електрична енергија и/или трговци со електрична енергија на јасно дефиниран, транспарентен и не-дискриминаторен начин кој ќе гарантира еднаков пристап на сите домашни и странски правни лица”.

Всушност, КЗК сметаше дека Предлог-Законот, дополнет со вака предложената измена, не е во спротивност со Законот за заштита на конкуренцијата и член 81 и 82 од Договорот за Европските Заедници односно член 18 од Договорот за основање на енергетска заедница. Претставници од Комисијата за заштита на конкуренцијата беа дел од владиниот тимот кој во јануари 2008 год. присуствуваше на техничкиот состанок во Брисел на кој се дискутираше за Закон за изменување и дополнување на Законот за енергетика.

Во текот на 2007 година до Комисијата беа доставени повеќе преписки од претпријатија и граѓани кои главно се однесуваа на три проблеми со кои се соочуваа граѓаните и петпријатијата кои делуваат на пазарот .

Имено преписките од граѓаните главно се однесуваа на барањето на ЕВН Македонија АД новите сопственици на станови при барањето да бидат евидентирани од страна на ЕВН Македонија АД како нов претплатник претходно да ги платат и заостанатите обврски на претходниот сопственик на станот. Во врска со наведениот проблем по остварените состаноци со претставници на управните органи на ЕВН Македонија АД, а во соработка со Регулаторната комисија за енергетика овој проблем беше надминат и ЕВН Македонија АД изготвија Упатство за потрошувачите на електрична енергија кое беше истакнато во сите подружници на ЕВН Македонија АД, а беше објавено и на веб страната на ЕВН Македонија АД. Со овие упатства се информираат граѓаните корисници на електрична енергија за своите права и обврски, а меѓу другото и дека новиот сопственик на стан нема обврска да го плати евентуалниот заостанат долг на претходниот сопственик.

Преписките кои ги доби Комисијата од правни лица, односно претпријатија беа доставени главно по два основи и тоа:

а) од претпријатија чија дејност е производство или трговија со мерни уреди за електрична енергија и нивно вградување,

б) претпријатија кои вршат изградба на приклучоци и други работи од таков вид.

а) Претставките од претпријатија чија дејност е производство или трговија со мерни уреди за електрична енергија и нивно вградување се однесуваа на практиката која ЕВН Македонија АД почна да ја применува во текот на 2007 и 2008 година во однос на мерните уреди, односно вградување на сопствени мерни уреди. Комисијата поведе постапка и во текот на постапката утврди дека ЕВН Македонија АД на новите корисници, како и на постојните корисници кои имаат потреба од вградување на нови мерни уреди им вградува сопствени мерни уреди на сопствен трошок. Комисијата утврди дека ваквото однесување на ЕВН Македонија не може да се смета за злоупотреба на доминантна позиција се додека ЕВН Македонија АД не им наплаќа на корисниците за набавката на мерниот уред и неговото вградување, единствено доколку корисникот го набавува и вградува мерниот уред на сопствен трошок тогаш би морал да има право да избере од каде ќе го набави и вгради мерниот уред.

Во член 17 од Измените и дополнувањата на Законот за енергетика, со кој се врши измена на член 79 од Законот за енергетика детално и јасно се регулира ова прашање. Имено, со овој член е утврдено дека новопоставените мерни уреди се во сопственост на операторот на дистрибутивниот систем, а трошоците за замена на мерните уреди се на сметка на операторот на дистрибутивниот систем.

б) Претставките од претпријатијата кои вршат изградба на приклучоци и други работи од таков вид се однесуваа на практиката на ЕВН Македонија АД таа да склучува договор со барателот на приклучокот, а потоа работите ги изведува самата ЕВН Македонија АД или по нејзин налог работите околу приклучувањето на корисниците ги вршат овластени претпријатија, односно не се врши директно договарање за условите под кои се врши приклучувањето помеѓу барателот на приклучокот и овластеното претпријатие кое ги изведува работите.

Прашањето околу изведбата на новите приклучоци е прашање кое детално се уредува со Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија, кои ги донесува ЕВН Македонија АД, по претходно одобрени од Регулаторна комисија за енергетика на Република Македонија.

Врз основа на член 2 и член 7 став 1 точка 3 од Меморандумот за соработка во областа на заштитата на конкуренцијата на пазарот на енергетиката, потпишан помеѓу Комисијата за заштита на конкуренцијата и Регулаторната комисија за енергетика, Комисијата за заштита на конкуренцијата до Регулаторната комисија за енергетика на 21.03.2008 година достави Мислење во врска со Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија. Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија беа донесени на 07.07. 2008 година и објавени во Службен Весник на Република Македонија бр.83/08.

Со Мрежните правила детално се уредени условите и начинот на кој се врши приклучување на различни категории на нови корисници на дистрибутивната мрежа.

Во 2008 година, Комисијата за заштита на конкуренцијата во два наврати донесе заклучок за одбивање на барање за поведување на постапка заради немање на услови за поведување на постапка, согласно одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата. Барањата беа поднесени од ЕВН Македонија АД и ЕВН Трејдинг ДООЕЛ против АД МЕПСО и ЕЛЕМ АД.

2.2.3) Анализа на банкарскиот сектор

Комисијата за заштита на конкуренцијата ги следи и анализира состојбите во финансискиот сектор, а особено банкарскиот сектор од аспект на заштитата на конкуренцијата. Она што го карактеризира овој сектор се секако концентрациите. Комисијата нема поведено постапка и нема донесена решение за забранет договор, одлука или договорна практика, односно решение за злоупотреба на доминантната позиција во овој сектор.

Во 2006 година до Комисијата беа поднесени две известувања за концентрација (едната е концентрација помеѓу две помали банки, а другата е концентрација помеѓу помала банка и штедилница). Во 2007 година беа поднесени три известувања за концентрација. Врз основа на извршената анализа, Комисијата утврди дека овие концентрации се во согласност со одредбите на Законот, односно дека иако потпаѓаат под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да имаат за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците во концентрацијата.

Во 2008 година до Комисијата беа поднесени три известувања за концентрација. Притоа Комисијата, врз основа на извршена анализа, донесе решение со кои се утврдува дека концентрациите се во согласност со одредбите на Законот и дека иако потпаѓаат под одредбите од Законот за заштита на конкуренцијата, нема да имаат за последица значително спречување, ограничување или нарушување на ефективната конкуренција на пазарот или на негов суштински дел, особено како резултат на создавање или зајакнување на доминантната позиција на учесниците во концентрацијата. Овие шест (3 во 2007 и 3 во 2008) концентрации беа спроведени врз основа на стекнување на контрола преку купување на контролен пакет акции од страна на странски инвеститор (странски банки) во домашните банки. Оттука, денес од вкупно 18 банки на пазарот во РМ само 4 банки се со домашен капитал, сите останати 14 се со контрола од страна на странски капитал.

Овие концентрации во банкарскиот сектор се карактеризираат со тоа што всушност со истите не се менува структурата на релевантниот пазар¹ во РМ, со оглед на фактот дека подносителите на известувањето – учесници во концентрацијата (странски инвеститори) најчесто претходно не остваруваат приходи на пазарот на РМ, па оттука и пазарното учество на домашната банка – учесник во концентрацијата, нема да се промени. Со овие концентрации се менува всушност сопственичката структура на домашните банки. Исто така, Комисијата при оценката на овие концентрации, ги цени и ги зема во предвид и извршените и планираните истражувања и вложувања во развој на учесниците во концентрацијата, како и очекуваните поволности кои ќе произлезат од спроведувањето на концентрацијата за потрошувачите.

Покрај концентрациите, секоја година Комисијата за заштита на конкуренцијата прибира податоци од сите банки во РМ за нивните вкупни годишни приходи, како и за нивните годишни приходи остварени од камати и годишни приходи остварени од надоместоци и провизии. Врз основа на овие податоци, Комисијата го утврдува пазарното учество на секоја банка според вкупните годишни приходи, како и според вкупните годишни приходи од камати и вкупните годишни приходи од провизии и надоместоци. Податоците покажуваат дека (имајќи ја во

¹ Како релевантен пазар во сите случаи е земен пазарот на вршење на финансиските активности кои според член 7 од Законот за банки, може да ги врши една банка во РМ. Комисијата смета дека не е потребно подетално дефинирање на релевантниот пазар бидејќи потесното дефинирање не би влијаело и не би ја променила оценката на Комисијата. При утврдување на пазарното учество на релевантниот пазар, Комисијата ги зема во предвид вкупните годишни приходи на банките.

предвид поделбата на банките во РМ од страна на Народната Банка на РМ – на големи, средни и мали - според вкупната актива) во 2007 година², групата на големи банки (три банки) заедно имаат пазарен удел од околу 64 % според вкупните годишни приходи (првата банка има пазарно учество од околу 24%). Групата на средни банки (осум банки) заедно имаат пазарен удел од околу 30 % според вкупните годишни приходи (секоја има под 7%) додека групата на мали банки (седум банки) заедно имаат пазарен удел од околу 5 % според вкупните годишни приходи (секоја има под 2%). Според приходите од камати, групата на големи банки (првата банка има пазарно учество од околу 24%) заедно имаат пазарен удел од околу 65% додека групата на средни банки (осум банки) заедно имаат пазарен удел од околу 30 % (секоја има под 8%). Групата на мали банки (седум банки) заедно имаат пазарен удел од околу 5 % (секоја има под 2%). Од друга страна, според приходите од надоместоци и провизии, групата на големи банки (првата банка има пазарно учество од околу 25%) заедно имаат пазарен удел од околу 65%, додека групата на средни банки (осум банки) заедно имаат пазарен удел од околу 24 % (секоја има под 5%). Групата на мали банки (седум банки) заедно имаат пазарен удел од околу 10 % (секоја има под 7%). Од аспект на конкуренцијата, поголема конкуренција има помеѓу банките во рамките на групите, во однос на конкуренцијата помеѓу банки од различни групи. Споредувајќи ги податоците за вкупните годишни приходи на банките од 2007 година со податоците од 2006 година, може да се забележи дека се зголемува вкупното пазарното учество на банките од групата големи и групата средни банки, додека вкупното пазарно учество на банките од групата мали банки се намалува. Исто така, некои банки од групата на мали банки преминаа во групата на средни банки.

2.3. Дадени мислења од страна на Комисијата

Според член 26 став 5 од Законот за заштита на конкуренцијата, Комисијата за заштита на конкуренцијата дава мислење по предлози на закони и други акти со кои се уредуваат прашања што се однесуваат на економската активност, а кои можат да имаат влијание на конкуренцијата на пазарот и во писмена форма го доставува до надлежниот орган.

Ова е значајно овластување на Комисијата, бидејќи преку негово спроведување се овозможува превентивно делување во спречувањето на ограничувањата на конкуренцијата со одредби во закони или подзаконски акти, особено во секторите во кои делуваат јавни претпријатија или друштва во државна сопственост, а имаат монополска или доминантна позиција на пазарот. Ваквата превентивна улога и позиција на Комисијата беше подржана и со допис од Владата до сите министерства и државни органи во кој се укажува на овластувањето на Комисијата и се наложува сите предлози на закони, подзаконски и други акти со кои се регулираат економски активности, а може да имаат влијание врз конкуренцијата, да ги доставуваат на мислење на Комисијата.

2.3.1 Мислења по предлог закони

² 2007 година е земена во предвид бидејќи ревидираните финансиски извештаи на банките за 2008 година, во моментот на подготовката на извештајот сеуште не се изготвени

- Мислење по текстот на Предлогот за донесување на Закон за изменување и дополнување на Кривичниот законик

Комисијата за заштита на конкуренцијата во своето мислење ги изнесе причините за неопходната измена на член 283 од Кривичниот законик во насока на негово усогласување со законодавството од областа на заштитата на конкуренцијата и европската регулатива која ја уредува оваа област.

Во насока на создавање на ефикасен систем на заштита на конкуренцијата во Република Македонија, Комисијата предложи бришење на членот 283 од КЗ и целосно напуштање на кривичната одговорност на правните и физичките лица, во согласност со европското законодавство и националните законодавства на поголемиот број земји членки на ЕУ.

- Мислење за измени и дополнување на Законот за прекршоците

Комисијата за заштита на конкуренцијата како надлежен прекршочен орган смета дека изменувањето и дополнувањето на Законот за прекршоците (Службен весник на Република Македонија број 62/06) е неопходно за правилно и доследно спроведување на прекршочната постапка во специфичната област на заштитата на конкуренцијата. Во таа насока Комисијата ги изнесе своите предлози за изменување и дополнување на Законот за прекршоците кои, меѓудругото, се однесуваат на:

-измена на член 67 став 2 од Законот за прекршоците така што поднесувањето на тужба против одлуките на Комисијата за заштита на конкуренцијата донесени во прекршочна постапка не би го одлагало извршувањето на санкциите и мерките содржани во овие одлуки. При тоа, за да се обезбеди правна сигурност и да се спречи настанување на ненадоместлива штета, изречените глоби би се уплаќале и би стоеле на посебна сметка се до донесувањето на правосилна одлука по изјавената тужба. Предложената измена на Комисијата е во согласност со препораките на Европската Комисија содржани во извештаите на Европската Комисија за напредокот на РМ во 2007 и 2008 година.

-измена на одредбите од член 46 став 2 и 3 за задолжително спроведување на постапка за порамнување пред поведување на прекршочна постапка од страна на надлежниот државен орган. Имено, начинот на кој е уредена постапката за порамнување е контрадикторна со предметот на заштита на Законот за заштита на конкуренцијата-обезбедувањето на слободна конкуренција на домашниот пазар, со цел поттикнување на економска ефикасност и благосостојба, како јавен интерес. Истовремено, природата на дел од прекршоците предвидени со Законот за заштита на конкуренцијата е таква што со порамнувањето не би се отстраниле штетните последици од истите и со тоа не би се остварила и целта на овој институт. Оттука, Комисијата предложи измена на член 46 на начин што на надлежните државни органи ќе им се даде овластување да одлучат дали е потребно спроведување на постапка за порамнување во зависност од природата на прекршокот.

- Мислење по Закон за Агенцијата за регулирање на пазарот на железничките услуги

Комисијата смета дека член 9 од Законот за Агенцијата за регулирање на пазарот на железничките услуги треба да се избрише од причина што со став 1 од истиот член се дерогира примената на Законот за заштита на конкуренцијата, а со тоа и постапувањето на Комисијата за

заштита на конкуренцијата во постапки на злоупотреба на доминантна позиција од страна на управителот на инфраструктурата на пазарот на пристап до железничката инфраструктура. Во своето мислење Комисијата се водеше од фактот што според член 6 од Законот за заштита на конкуренцијата, Комисијата за заштита на конкуренцијата е *единствен* орган надлежен за вршење на работите утврдени со Законот за заштита на конкуренцијата кој се применува на *сите облици* на спречување, ограничување или нарушување на конкуренцијата што произведуваат дејство на територијата на Република Македонија. Со предложената измена од страна на Комисијата, би се обезбедила конзистентност на системот на заштита на конкуренцијата, односно на правниот систем во Република Македонија.

2.3.2 Други мислења на КЗК

- Мислење по барање на Уставниот суд на Република Македонија за У.бр.47/2007 од 16.01.2008 година за поведување постапка за оценување на уставноста на член 7 став 2 во делот „2” и „9” од Законот за енергетика (Службен весник на Република Македонија бр.63/2006 и 36/2007).
- Мислење за изменување и дополнување на Кривичниот законик во однос на кривичните дела против јавните финансии, платниот промет и стопанството.
- Мислење за изменување и дополнување на Кривичниот законик во однос на кривичните дела поврзани со незаконско збогатување.
- Мислење по Информацијата за Нацрт-Проектна програма за изработка на физибилити студија за гасоводен систем во Република Македонија со идеен проект.
- Мислење по однос на Информацијата за платформа за преговори за Мултилатералниот договор помеѓу Европската заедница и партнерите од Западен Балкан за воспоставување на Транспортна заедница.
- **Мислење по Предлог Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија**

КЗК во своето мислење по предлог-Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија даде одредени забелешки и предлози, кои се однесуваат на одредбите за приклучување на дистрибутивниот систем, односно на одредбите за проектирање, изведба, сопственост и одржување на приклучокот и мерните уреди од Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

Комисијата предлага измените и дополнувањата во делот – *надворешен приклучок* да бидат во следните насоки:

- Мрежните правила треба да овозможат корисникот кој бара приклучување на дистрибутивниот систем со нестандартен приклучок по сопствен избор да одбере кој ќе ја врши градбата на надворешниот приклучок – Дистрибутерот или пак правните или физички лица определени од страна на Дистрибутерот. Доколку корисникот кој бара приклучување на дистрибутивниот систем одбере градбата на приклучокот да биде изведена од страна на некое од правните или физичките лица определени од страна на Дистрибутерот, корисникот договорот за изградба на приклучокот го склучува непосредно со правното, односно физичкото лице кое ќе ја изведе градбата на приклучокот.

- Правните или физичките лица со кои корисникот може да склучи договор за изградба на приклучок треба да бидат определени од страна на Дистрибутерот по пат на јавен конкурс, организиран и спроведен од страна на Дистрибутерот. Заради овозможување на влез на нови учесници на наведениот пазар, постапката на јавен конкурс, Дистрибутерот треба да ја спроведува и организира на секои две до три години. Комисијата која ќе го врши изборот на учесниците на јавниот конкурс ќе биде основана од Дистрибутерот, а покрај членови на Дистрибутерот во составот задолжително повеќе од половина од членовите да бидат надворешни членови од релевантни независни државни органи и институции .
- Листата на правните или физичките лица со кои корисникот може да склучи договор за изградба на приклучокот, треба да биде јавно достапна на корисниците преку објавување на веб страната на Дистрибутерот и во сите кориснички енергетски центри на Дистрибутерот.

Комисијата предлага измените и дополнувањата во делот – *мерни уреди* да бидат во следните насоки:

- Мерните уреди, мерните трансформатори, мерно приклучната кутија, соодветните проводници, вклопен часовник и.т.н. доколку ги набавува Дистрибутерот, во Мрежните правила треба јасно да се наведе дека Дистрибутерот ги набавува на сопствен трошок.

2.4 Соработка на Комисијата со регулаторни тела и други државни органи

Согласно член 26 став 7 од Законот, Комисијата при извршување на своите надлежности соработува со други државни органи и тела за прашањата кои се во врска со заштитата на конкуренцијата. Комисијата и регулаторните тела се должни да разменуваат податоци и информации што им се потребни за вршење на своите надлежности, чиј обем на размена на информации е ограничен на податоци и информации што се соодветни и пропорционални на целите за коишто се разменуваат.

Врз основа на склучените меморандуми за соработка во 2007 година, во текот на 2008 година Комисијата оствари тесна соработка со: Регулаторна комисија за енергетика, Агенција за електронски комуникации, Биро за јавни набавки и Совет за радиодифузија. Оваа соработка се остваруваше преку редовни контакти во рамките на одборите за соработка предвидени со меморандумите за соработка, како и преку тесна соработка по тековни предмети во надлежност на Комисијата, а кои опфаќаат прашања од надлежност и на наведените регулаторни тела.

Г. ДРЖАВНА ПОМОШ

1. Вовед и правна рамка

Согласно одредбите од Спогодбата за стабилизација и асоцијација меѓу Република Македонија и Европските заедници и нивните земји членки, релевантните правни акти кои се применуваат во Европската Унија беа транспонирани во македонскиот Закон за државната помош и во подзаконските акти: Уредба за начинот и постапката на поднесување на извештај до Комисијата за државна помош и за оценување на државната помош, Уредба за утврдување на условите и постапката за доделување на помош за спас и реконструкција на претпријатија со потешкотии и Уредба за утврдување на условите и постапката за доделување на регионална помош. Наведените правни акти беа донесени во текот на 2003 година и се објавени во „Службен весник на Република Македонија,, бр. 24/03, односно во „Службен весник на Република Македонија,, бр. 81/03. Со Законот за измени и дополнувања на Законот за државната помош („Службен весник на Република Македонија,, бр. 70/06), надлежноста за спроведување на законодавството за државна помош ја презема Комисијата за заштита на конкуренцијата.

Во текот на 2007 година се донесе Уредбата за изменување и дополнување на Уредбата за спас и реконструкција на претпријатија со потешкотии („Службен весник на Република Македонија,, бр. 83/07). Со овие измени и дополнувања, државната помош за спас и реконструкција на претпријатија со потешкотии се усогласи со измените кои во меѓувреме настанаа во европското законодавство.

Заради потребата од донесување на уредба која поблиску ќе ги регулира условите и постапките за доделување на хоризонтална државна помош, Комисијата за заштита на конкуренцијата иницираше промена на Законот за државната помош. Законот за изменување и дополнување на Законот за државната помош, со кој се овозможи донесување на ваква уредба, се усвои од страна на Собранието на Република Македонија во април 2007 година и истиот е објавен во „Службен весник на Република Македонија,, бр. 55/07. На предлог на Комисијата за заштита на конкуренцијата, Владата на Република Македонија, во декември 2007 година ја усвои Уредбата за условите и постапката за доделување на хоризонтална помош. Оваа уредба е објавена во „Службен весник на Република Македонија,, бр. 157/07.

Со донесувањето на наведените правни акти се заокружи правната рамка на контролата на државната помош во Република Македонија.

2. Методолошки принципи

Методолошката основа на државната помош е воспоставена со Законот за државната помош и подзаконските акти. При анализата и оценката на доставените податоци за можните случаи на државна помош, Комисијата тргна од основните критериуми кои ја дефинираат државната помош и тоа дали:

- се работи за мерки кои вклучуваат трансфер на државни средства (вклучувајќи национални и локални),
- дадената помош претставува економска предност за примателот на помошта,
- дадената помош е селективна и
- помошта има влијание врз конкуренцијата и трговијата.

Според член 3 од Законот, давател на државна помош е Владата на Република Македонија, органите на државната управа, единиците на локалната самоуправа и друг орган или институција кои обезбедуваат или планираат да обезбедат државна помош.

При дефинирањето на финансиските инструменти се имаа во предвид следните групи:

- Инструменти во група А, кои се делат на две подгрупи, при што во подгрупата А1 влегуваат неповратните средства во облик на дотации, субвенции на камати, отпишување на долгови на деловни претпријатија од кредити, наплата од присилно порамнување, а во подгрупата А2 влегуваат олеснување и ослободување од плаќање на даноци и придонеси за социјално осигурување;

- Инструменти во група В, во која влегуваат финансиски трансфери на државата во облик на капитални вложувања. Во оваа група покрај класичните капитални вложувања се вбројуваат и конверзијата на побарувања на капитално учество и поволно продавање на државен имот;

- Инструменти во група С, во која влегуваат сите трансфери во кои елементот на државна помош претставува користа од камата. Овие трансфери се или поволни заеми (група С1) или одложено плаќање на даноци со пониска камата (група С2).

- Инструменти во група D во која влегуваат гаранциите како обезбедување на комерцијален и некомерцијален ризик.

3. Содржина

Согледувајќи ја неопходноста од посеопфатна контрола на државната помош, на предлог на Министерството за економија, а во соработка со Комисијата за заштита на конкуренцијата, Владата на Република Македонија во октомври 2006 година усвои заклучок со кој во сите министерства кои се јавуваат во улога на даватели на државна помош се назначија лица кои се задолжени за доставување на извештаи-нотификации, како за веќе доделената државна помош, така и за планираната помош. Покрај тоа, во февруари 2007 година во Деловникот на Владата на Република Македонија се воведо обврска секој документ кој содржи облици на државна помош, да биде проследен до Комисијата за заштита на конкуренцијата со цел да се добие нејзино мислење или одлука.

Како резултат на овие активности, добиени се податоци за сите претходни години од 2001 година, односно од влегувањето во сила на делот од Спогодбата за стабилизација и асоцијација меѓу Република Македонија и Европските заедници и нивните земји членки кој се однесува на конкуренцијата и државната помош. Во Годишниот извештај за 2007 година,

Комисијата за заштита на конкуренцијата изврши анализа на пријавената државна помош за периодот 2001-2007 година.

Во 2008 година активностите во областа на контрола на државната помош продолжија со динамиката утврдена со горенаведените мерки. Комисијата за заштита на конкуренцијата добиваше известувања – нотификации како за помошта која се доделувала како во 2006 и 2007 година, така и за помошта која се планира да се доделува во 2008 година. Со донесените одлуки од страна на Комисијата во 2008 година се дополни прегледот на државната помош доделена во Република Македонија во 2006 и во 2007 година, а се направи и првичен преглед за помошта доделена во 2008 година. Заради природата на проблематиката на државната помош, вообичаено е во годишните извештаи да се прави преглед на државната помош доделена во претходните три години. Одлуките за оценување на компатибилноста на државната помош, расчленети по години на доделување на државната помош, го имаат следниот табеларен изглед:

3.1. Донесени одлуки за доделена државна помош по години

2006 година

Број на Одлука	Давател	Намена	Износ во денари	Износ во евра
10-171/10 (20.04.2007)	МТСП	Вработување и работење на инвалидни лица	203.067.275,00	3.328.971,72
10-171/11 (20.04.2007)	МТСП	Вработување	47.908.457,00	785.384,54
10-91/6 (09.03.2007)	МЕ	Економска промоција	18.987.664,00	311.273,18
10-1/2 (31.01.2007)	МЖСПП	Заштита на животна средина	1.020.000,00	16.721,31
10-31/2 (31.01.2007)	МКУЛ	Унапредување и заштита на културното наследство	253.530.223,00	4.156.233,16
10-18/12 (09.02.2007)	МЕПСО	Помош за отстранување на потешкотиите во домашното стопанство	900.000.000,00	14.754.090,00
10-212/1 (24.04.2008)	МЕ	Помош за отстранување на потешкотиите во домашното стопанство	134.265.687,40	2.201.077,00
10-209/1 (24.04.2008)	МТрВр	Поволно продавање на државен имот (некомпатибилна државна помош)	140.104.110,00	2.296.788,00
Вкупно			1.698.879.806,40	27.850.547,27

2007 година

Број на Одлука	Давател	Намена	Износ во Денари	Износ во Евра
10-45/1 (18.01.2008)	МЖСПП	Заштита на животна средина	24.170.000,00	396.229,50
10-215/2 (04.05.2007)	МЕ	Регионален развој	8.000.000,00	131.147,54
10-291/2 (22.06.2007)	Влада на РМ	Регионална помош	536.806.100,00	8.800.100,00
10-215/4 (21.05.2007)	МЕ	Регионален развој	500.000,00	81.967,21
10-174/2 (20.04.2007)	МЕ	Сертификација на систем на квалитет (ISO/НАССР)	3.500.000,00	57.377,04
10-114/5 (16.05.2008)	МТСП	Вработување и работење на инвалидни лица	85.021.312,00	1.393.797,00
10-114/6 (16.05.2008)	МТСП	Вработување преку активни мерки на политиките за вработување	52.097.796,00	854.062,00
03-182/1 (01.04.2008)	МКУЈ	Помош на вонбуџетски корисници на Годишната програма за 2007 година	204.408.488,00	3.350.958,82
			Вкупно 914.503.696,00	14.991.868,63

2008 година

Број на Одлука	Давател	Намена	Износ во денари	Износ во евра
07-46/1 (18.01.2008)	МЕ	Подобрување на конкурентноста на македонските производи за 2008 год	23.200.000,00	380.327,86
03-20/2 (18.01.2008)	МЖСПП	Заштита на животна средина	84.000.000,00	1.377.049,18
10-114/3	МТСП	Вработување преку	54.000.000,00	885.246,00

(16.05.2008)		активни мерки на политиките за вработување во 2008 година		
10-114/4 (16.05.2008)	МТСП	Вработување и работење на инвалидни лица во 2008 година	72.800.000,00	1.193.443,00
10-413/2 (04.11.2008)	Влада на РМ	Регионален развој врз основа на Законот за технолошко-индустриски развојни зони	/	/
Вкупно			234.000.000,00	3.836.066,04

Податоците за периодот од 2006 до 2008 година, дадени во табелите, ја покажуваат вкупната сума на доделена државна помош за периодот од 2006-2008 година и тоа во различни категории, искажана во денари и во евра.

Категориите за кои е доделена државна помош во периодот 2006-2008 година се: заштита на животната средина, вработување, вработување на инвалидни лица, економска промоција, заштита на културното наследство, надминување на тешкотиите во економскиот развој и регионална помош.

Од податоците за **2006 година** може да се заклучи дека најголемо доделување на државната помош имаме во оваа година. Вкупниот износ на државна помош доделена во оваа година изнесува 1.698.879.806, 40 денари, што во однос на БДП изнесува 0,55%.

Оваа државна помош е распределена на следните категории:

Отстранување на потешкотииите во домашното стопанство, за која цел е доделена државна помош во износ од 1.024.265.687, 40 денари, односно 0, 33% во однос на БДП;

Помош за заштита на животната средина која изнесува 1.020.000, 00 денари, што во однос на БДП претставува 0,003%;

Помош за вработување која изнесува 47.908.457,00 денари, односно 0,016% од БДП;

Помошта за вработување на инвалидни лица која во целиот период од 2001 до 2006 година е доделена во оваа година во најголем обем односно со 0,07% во однос на БДП;

Помош за економска промоција е помош која што изнесува 18.987.664,00 денари, односно 0,006% од БДП;

Помош за заштита на културното наследство која е доделена во износ од 253.530.223, 00 денари, односно 0, 08% од БДП.

Помошта во облик на поволно продавање на државен имот се појавува за прв пат во прегледот на доделената државна помош. За оваа помош беше започната постапка на формална истрага во 2006 година, а постапката е завршена со донесување на одлука во април 2008 година со која е утврдено дека вака доделената државна помош е незаконска. Со одлуката е наложено на примателот на помошта да ја врати помошта, односно да го доплати износот до целосната

пазарна вредност на земјиштето, односно на државниот имот. Износот на незаконски доделената државна помош е утврден на 140.104.110,00 денари. Против наведеното решение на Комисијата поднесена е тужба пред Управниот суд на Република Македонија од страна на примателот на помошта. Постапката по управниот спор е во тек.

Од податоците за **2007 година** може да се заклучи дека е присутно опаѓањето на апсолутниот износ на доделената државна помош, но и на процентот на државна помош во однос на БДП. Вкупниот износ на државна помош доделена во оваа година изнесува 914.503.696,00 денари, што во однос на БДП во 2007 година изнесува 0,26%.

Од прегледот на државната помош доделена во 2007 година може да се заклучи дека е зголемен делот кој се однесува на регионалната помош, што во најголем дел се должи на поттикнувањето на инвестициите, особено во технолошко-индустриските развојни зони. Во апсолутен износ оваа помош изнесува 540.806.100,00 денари или 59% од вкундо доделената државна помош во оваа година.

Помошта за заштита на животната средина е доделена во износ од 24.170.000,00 денари, што во однос на БДП претставува 0,007%.

Помошта за вработување изнесува 52.097.796,00 денари, односно 0,015% од БДП.

Помошта за вработување на инвалидни лица во оваа година е доделена во обем од 0,025% во однос на БДП.

Помош за заштита на културното наследство во оваа година е доделена во износ од 204.408.488,00 денари, односно 0,06% од БДП.

Податоците за **2008 година** се нецелосни, со оглед на тоа што давателите на државна помош сеуште се во фаза на пријавување на државната помош која се доделува во овие две години.

Бројот на донесени одлуки во 2008 година изнесува 11, од кои 5 се однесуваат на државна помош доделена во 2008 година, 4 на државна помош доделена во 2007 година и две на помош доделена во 2006 година.

Покрај овие одлуки, донесена е и одлука за отпочнување на постапка на формална истрага заради поволно продавање на имот во државна сопственост од страна на Министерството за транспорт и врски.

3.2. Државна помош по инструменти

Во однос на инструментите со кои е доделена државната помош за која се доставени известувања – нотификации и која е одобрена со одлуки од Комисијата за заштита на конкуренцијата во периодот 2006-2008 година може да се состави следната табела:

Државна помош по инструменти во периодот 2006 – 2008 година

Година	A1	A2	B	C1	C2	D
2006	1.510.870.849,40	47.908.457,00	140,104,110,00	/	/	/
2007	614.499.900,00	125.297.796,00	164.706.100,00	/	/	/
2008	180.000.000,00	54.000.000,00	/	/	/	/
Вкупно	2.305.370.749,40	227.206.253,00	304.810.210,00	/	/	/

Анализата на инструментите на доделување на државна помош доведува до заклучок дека 89% од државната помош која се доделувала во претходните три години се доделувал преку инструментите од групата А, односно 81% преку субвенции (А1) и 9% преку ослободување од плаќање на даноци (А2). Инструментот В во вкупно доделената државна помош учествува со 11%. Ако се направи споредба со претходниот годишен извештај, каде се анализираше периодот 2001-2007 година, се доаѓа до заклучок дека се намалува релативното учество на инструментите А1 и А2, кои во тој период учествуваа со вкупно 95%, а се зголемува учеството на инструментот В од 5 на 10%.

3.3 Мислења од страна на Комисијата за заштита на конкуренцијата

Благодарение на заедничката работа на Комисијата за заштита на конкуренцијата со поголемиот број од давателите на државна помош, видлив е трендот на зголемено вклучување на Комисијата уште во фазата на подготовка на правните акти кои можат во себе да содржат елементи на државна помош. Бројот на мислењата во однос на 2007 година е намален, но тоа се должи пред сè на таканареченото превентивно учество на вработените од Комисијата во подготвителните фази на правните акти. Особено се забележува поголемата соработка со некои министерства кои не соработуваа на толку високо ниво во претходниот период. Во 2008 година, Комисијата даде 7 мислења, што е намалување во однос на претходната година, но во суштина се работи за квалитативно подобрување на соработката со давателите на државна помош и намалување на бројот на оние даватели на помош кои не соработуваат доволно по прашањата на државната помош. Тоа се должи на сите активности кои ги презема Комисијата и нејзината заедничка работа со давателите на државна помош за зголемување на јавната свест и потребата од правилно имплементирање на законодавството за државна помош.

4. Коментари и заклучоци

Забележлив е трендот на зголемување на бројот на барања на мислења и на доставени известувања – нотификации кои доаѓаат од страна на министерствата, што е резултат на значителното подигнување на свеста за важноста на оваа област, како значаен дел од областа на заштитата на конкуренцијата. Исто така не помало е и значењето на правилното спроведување на законодавството за државна помош за европските интеграции.

Податоците за доделената државна помош во претходниот период наведуваат на заклучок дека податоците за доделената државна помош во Република Македонија во 2006 и 2007 година се најцелосни и со нивната анализа може да се донесат заклучоци кои ќе придонесат за идната политика на државната помош во Република Македонија. Во 2006 година се забележува пораст на овој процент кој во оваа година достигнува 0,55%. Процентот на доделената државна помош во однос на БДП, кој во 2006 година изнесува 0,55%, се чини дека е најреален и ја става Република Македонија во групата на земји кои доделуваат државна помош под просекот на земјите-членки на ЕУ во 2006 година, кој изнесувал 0,59% од БДП. За споредба, во 2006 година државна помош во износ од 0,46% од БДП доделувала Естонија, 0,45% Италија, 0,40% Белгија, 0,40% Белгија. Словенија во оваа година доделила државна помош во износ од 0,64% од БДП. Највисок процент на доделена државна помош во однос на БДП од земјите-

членки на ЕУ во 2006 година има Малта и изнесува 3,16%, а најнизок има Луксембург и изнесува 0,15%.

Во 2007 година доаѓа до видливо опаѓање на доделената државна помош и нејзиното учество во БДП изнесува 0,26%.

Имајќи ги предвид акциите на земјите-членки на ЕУ за надминување на последиците од светската економска криза, може да се очекува драстична промена на износите на доделената државна помош во ЕУ во податоците за втората половина на 2008 година и особено во 2009 година.

Податоците за доделената државна помош во Република Македонија во 2008 година може да се сметаат за нецелосни и ќе бидат покомплетни во следниот годишен извештај на Комисијата за заштита на конкуренцијата.

Мора да се нагласи дека кај мал број на даватели на државна помош сеуште е присутен отпорот кон извршување на обврските за претходно известување за плановите за доделување на државна помош. Од тие причини, може да се смета дека податоците дадени во овој извештај се нецелосни и дека ќе се сметаат за конечни по добивањето на сите известувања-нотификации од страна на давателите на државна помош. Комисијата за заштита на конкуренцијата, како орган кој го презеде надзорот и контролата на државната помош, презема активности за надминување на овие проблеми и се очекува во иднина соработката со сите даватели на државна помош да биде на потребно ниво. Комисијата за заштита на конкуренцијата ја поздравува појавата на зачестено повикување на претставници од Комисијата при подготовка на правни акти, но и на стратешки документи, како на пример стратешкиот документ за индустриската политика на Република Македонија за периодот 2009-2020 година.

Треба да се нагласи и целосната соработка на Комисијата за заштита на конкуренцијата со Европската комисија која периодично е информирана за сите одлуки и мислења во врска со државната помош која се доделува во Република Македонија.

Целосната примена на правилата за државната помош ќе претставува значаен придонес за прилагодување на македонските претпријатија на конкурентскиот притисок со кој ќе се соочуваат во наредните години, кога Република Македонија ќе го заокружи процесот на пристапување кон Европската унија.

Д. МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Во продолжение се опишани активностите на Комисијата од областа на меѓународната соработка во 2008 година, врзани за процесот на приближување кон Европската Унија, проекти за техничка помош од Европската Унија на кои Комисијата е корисник, како и билатерална и мултилатерална соработка и учество на вработените во Комисијата на меѓународни семинари и конференции.

1. Проекти

- **Проект „Поддршка на процесот на усогласување на законодавството во областа на конкуренцијата,, реализиран со помош на ГТЗ (Германско друштво за техничка помош)**

Во рамките на овој проект кој е отпочнат 2002 година, преземени се одредени активности во периодот на 2005 година кои се однесуваат на изготвување на новиот Закон за заштита на конкуренцијата, усвоен од страна на Собранието на Република Македонија во јануари 2005 година.

Како продолжение на овој Проект на ГТЗ отпочна новиот проект ОРФ-правна реформа (Отворен Регионален Фонд за Југоисточна Европа). Со проектот се поддржува прилагодувањето на македонското економско право на европското законодавство, како и неговата стручна и ефикасна административно-правна примена. Како во однос на хармонизација на законот, така и при примената сеуште делумно недостигаат стручните познавања, како и потребното искуство за изготвување и примена на соодветни закони во министерствата, извршната администрација и законодавството на Македонија (суштински проблем). Во однос на конкуренцијата и државната помош овој проект помага со поддршка за издавање на брошури од овие области, како и во организација на регионални средби со други органи за заштита на конкуренцијата. Проектот помага во зголемувањето на јавната свест за државната помош, а во 2008 година спроведе анкета за испитување на јавното мислење во областа на државната помош, врз основа на чии резултати ќе бидат преземени активности во следните години.

- **БЕРИС, Проект за реформи во деловното опкружување и зајакнување на институциите**

Во 2005 година отпочна проектот БЕРИС финансиран од Светска банка, а предвидено е да трае до 2010 година.

Во рамките на овој проект е предвидено реализација на активности кои ќе ја опфатат работата на Комисијата во целост, а не само поединечни сектори. Проектот опфаќа техничка помош во поглед на поддршка во следењето, проучувањето и примената на европското законодавство од областа на конкуренцијата; оперативна поддршка на активностите на Комисијата за развивање на систем за мониторинг; помош и обука, вклучувајќи ги и студиските престојувања во конкурентските тела на ЕУ, заради зајакнување на постапките за спроведување на истражните дејствија, подобрување на техничкото комплетирање на пазарните

дефиниции и оценка на степенот на конкуренција и развивање на јасни смерници и толкување на Законот и критериумите користени при донесување на одлуките, како и развој на постапките и механизмите за институционална комуникација помеѓу Комисијата, секторските регулатори, владините органи и организацијата на потрошувачи. Проектот исто така помага и со обука на вработените во областа на државната помош.

2. Билатерална и мултилатерална соработка

Во текот на 2008 година продолжена е и надоградена соработката со телата надлежни за примена на конкурентското законодавство во земјите од регионот и државите членки на ЕУ, започната во претходните години, а исто така се иницирани и нови проекти во рамките на меѓународните организации.

-Билатерална соработка

Соработката со телата за заштита на конкуренцијата на земјите од регионот е важен елемент на меѓународната соработката на Комисијата, базирано на размена на различни искуства по прашања на пристапувањето на тие земји во Европската Унија, но и на процесите и прилагодувањата на пазарната економија во поширока смисла.

Билатералната соработка во 2008 година интензивно се остваруваше пред се со земјите од регионот.

-Мултилатерална соработка (ОЕЦД и ИЦН)

Во февруари 2005 год. е формиран ОЕЦД - регионален центар за конкуренција (РЦК) во Будимпешта, Р.Унгарија во рамките на кој се организираат семинари и обуки за вработените од конкурентските управи во Југоисточна Европа. Вработени од Комисијата за заштита на конкуренцијата во 2008 год. учествуваа на 5 семинари организирани од ОЕЦД – РЦК на одделни теми од областа на заштитата на конкуренцијата, односно примена на конкурентското законодавство.

Република Македонија е членка на ИЦН (Меѓународната мрежа за конкуренција) и во текот на 2008 година Комисијата зеде активно учество во работата на Работната група на ИЦН за концентрациите, во работната група за техничка помош како и во работната група за картели-подгрупа техники на спроведување на истрагите поврзани со картелите.

Исто така беше одржана и Годишната конференција на ИЦН во Кјото, за која што може да се каже дека помага за доближување на позициите на развиените и земјите во развој за прашања кои ја засегаат важноста за ефективно регулирање на конкурентските односи за успешен развој на националните економии, привлекување на инвестиции во земјите и целосно исполнување на барањата на потрошувачите, а со посебен осврт на потребата од продолжување на подигање на конкурентската култура и сите активности кои го промовираат конкурентското право и политика преку неприсилни механизми и соодветна едукација и специјализација на судството во оваа област.

Г. Извештај на Комисијата на Европските заедници за напредокот на Република Македонија за 2008 година

- ***Учество на Поткомитетот за внатрешен пазар и конкуренција, за следење и примена на Спогодбата за стабилизација и Асоцијација како и продлабочување на договорните односи помеѓу Европската Унија и Република Македонија***

Во текот на 2008 година во февруари се одржа состанок на Поткомитетот за внатрешен пазар и конкуренција за следење на примената и спроведувањето на Договорот за Стабилизација и Асоцијација, на кои Комисијата ги презентираше резултатите од усогласувањето и спроведувањето на законодавството од областа на конкуренцијата и државната помош.

Во септември 2008 година се одржа седница на Комитетот за стабилизација и асоцијација на кој што од страна на претставниците на Европската Комисија беше истакнато дека во делот на конкуренцијата и државната помош е направен значителен напредок.

- ***Извештај на Комисијата на Европските заедници за напредокот на Република Македонија за 2008 година во областа на антирастот и државната помош***

Комисијата на Европските заедници (во натамошниот текст: Европската Комисија) во извештајот за напредокот на РМ за 2008 година забележа постигнување на добар напредок во областа на антирастот, вклучувајќи ја и контролата на концентрациите. Комисијата за заштита на конкуренцијата ги издаде неопходните прирачници за спроведување на Законот за заштита на конкуренцијата. КЗК го зголеми бројот на случаи во кои постапува, особено во областа на концентрациите и злоупотребата на доминантната положба. Во периодот помеѓу 1 октомври 2007 година и 30 септември 2008 година, КЗК донесе 26 административни одлуки, од кои 25 се однесуваат на контрола на концентрации, а 1 на злоупотреба на доминантната положба и изрече 18 парични казни за прекршоци, од кои четири се однесуваат на управни одлуки донесени во 2008 година. Управниот суд потврди една одлука на КЗК за злоупотребата на доминантната положба.

Во однос на административниот капацитет на КЗК, Европската Комисија смета дека бројот на персоналот кој работи на прашања поврзани со антирастот и нивното ниво на обученост се зголемиле, но сепак недоволно. Обуката на судиите и административниот капацитет на судовите за спроведување на правото за конкуренција се зајакнати, но сè уште не се соодветни. Европската Комисија забележува дека сеуште има совпаѓање на надлежностите на КЗК и Јавниот обвинител во случаите на склучување забранети договори, одлуки и координирани практики. Поведувањето на управниот спор против одлуките на Комисијата донесени во управна, како и во прекршочна постапка сеуште го одлага извршувањето на истите, со што се намалува одвратувачкиот ефект на санкциите.

Европската Комисија исто така истакна дека е постигнат напредок во областа на државната помош. Издадена е нова уредба за условите и постапката за доделување хоризонтална државна помош. Законот за технолошко-индустриски развојни зони е изменет со цел да се усогласи со *acquis*. Меѓутоа, некои од неговите одредби треба да се изменат со цел да се избегнат можни толкувања на примената на законот кои би биле спротивни на правилата за државна помош

Шемите за регионална државна помош се развиени и се во согласност со законодавството за државна помош. КЗК донесе 6 *ex-ante* и 8 *ex-post* одлуки за одобрување на државна помош и 15 мислења на барање на давателите на државна помош. Одлуките на КЗК за државна помош се почитуваат. КЗК направи инвентар на одлуки за државната помош за периодот јануари-јуни 2008 година. Списокот вклучува одлуки со кои се компатибилната државната помош одобрени во 2006 и 2007 година. Меѓутоа, административниот капацитет не е доволен за соодветен надзор на државната помош: бројот на вработените на КЗК сè уште не е соодветен за да одговори на сложени задачи. Сè уште нема ефективен и сèопфатен систем на *ex-ante* контрола на државната помош. Некои органи кои доделуваат државна помош сè уште не известуваат за формата и интензитетот на државната помош која ја обезбедуваат. Во целост, подготовките во областа на државната помош се напреднати.

КЗК продолжи независно да ги извршува своите должности. Нејзината финансиска независност е осигурена преку отстранување на барањето за добивање одобрение од Министерството за финансии за некои од нејзините расходи. Меѓутоа, Министерството сè уште ја определува големината на буџетот на КЗК, кој е намален во 2008 година.

Заклучок

Може да се забележи добар, но нееднаков напредок во областа на антирастот, вклучувајќи контрола на концентрации и државна помош. На КЗК сè уште ù е потребен поголем и поквалификуван персонал и соодветни финансиски средства. *Ex-ante* контролата на државната помош не е доволно ефективна.

Е. Заклучок

Комисијата во рамките на своите овластувања во 2008 година и покрај недоволниот број на извршители во стручната служба, успешно ги заврши работите на усогласување и прилагодување на законодавството од областа на конкуренцијата со правото на ЕУ.

Сепак, иако станува збор за правна проблематика која константно се менува и дополнува и во Европската Унија, следењето и прилагодувањето на македонското законодавство со ЕУ законодавството, претставува непрекинат процес и задача на оваа Комисија, се до стекнувањето на членство во ЕУ.

Втората, не помалку важна задача на Комисијата, е примената и спроведувањето на усвоените правила на начин со кој се овозможува воспоставување на пазарна економија во која важат истите правила за сите економски субјекти на македонскиот пазар, без разлика на нивната економска моќ.

Одговорноста за ефикасното спроведување на веќе усогласеното законодавство од областа на конкуренцијата не ја има само Комисијата, туку и Управниот суд кој одлучува за законитоста на нејзините одлуки.

Во понатамошниот период Комисијата планира да воспостави соработка со Министерството за правда и Министерството за економија со цел измена на Законот за заштита на конкуренцијата и Законот за прекршоците, како би се надминале слабостите во спроведувањето на законот за заштита на конкуренцијата, на кои укажува досегашната пракса.

Комисијата мора и во иднина да ги извршува така поставените задачи врзани за определувањето на Република Македонија да стане полноправна членка на Европската Унија, бидејќи областа на заштита на конкуренцијата и спроведувањето на таа гранка на правото во пракса, е примарна цел во Европската Унија. Во врска со тоа, потребно е континуирано институционално зајакнување на оваа Комисија, пред се, преку зголемување на бројот на вработени. Сите вработени во оваа Комисија мораат непрекинато да се образуваат, односно да стекнуваат нови знаења како би можеле уште денес, во конкретните постапки кои ги водат, да ги применуваат европските стандарди.

Досега кажаното го потврдуваат и мислењата на Европската Комисија изразени во разни прилики со претставници на Република Македонија, дека во врска со прашањата од областа на конкуренцијата направен е значителен напредок, но тоа не значи дека не треба и понатаму да се вложуваат напори со цел усогласување со правото на ЕУ и исполнување на одредбите од Договорот за Стабилизација и Асоцијација.

